

бізнесу, що функціонує в регіоні. Так, різноманітні проекти соціального, екологічного та економічного спрямування здатні реалізовувати представники бізнес середовища у вигляді власних програм та стратегій з корпоративної соціальної відповідальності. Також досить поширеною є практика створення та функціонування соціального підприємництва. На увагу заслуговують і різноманітні програми і гранти ЄС, Європейського банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку, Агентства США з міжнародного розвитку, Департаменту закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади тощо.

Варто додати, що найважливішою умовою досягнення збалансованого регіонального розвитку є консолідація зусиль різних заінтересованих сторін, а саме: регіональних та державних органів влади, представників академічного середовища, бізнесу та громадськості. В умовах децентралізації фінансове забезпечення, сформоване з різних джерел, гарантує спроможність до саморозвитку.

Література

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997 <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Рішення Рахункової палати «Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку» № 7-1 від 26.03.2019 <https://rp.gov.ua/>

УДК 658

Дмитренко Алла Василівна,

кандидат економічних наук, доцент

Падусенко Владислава Валеріївна, Стародуб Катерина Олексіївна,

Полтавський національний технічний університет імені Ю. Кондратюка

ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Одним із головних чинників незалежності України за сучасних умов господарювання є стан її фінансової безпеки. Без забезпечення фінансової безпеки держави на всіх рівнях управління неможливо вирішити економічні проблеми, що стоять пед країною, регіоном та підприємством. Це завдання набуває особливої пріоритетності в умовах економічної нестабільності, а також складної воєнно-політичної ситуації, в якій опинилася наша держава.

На сьогоднішній день фінансові можливості держави залишаються досить лімітованими. Обмеженість та недостатність фінансових ресурсів призводять до збільшення державного зовнішнього та внутрішнього боргу та розвитку тіньового сектору економіки. Вирішення даних проблем потребує розробки виважених заходів з державного регулювання, спрямованих на зміцнення фінансової безпеки України.

Отже, останнім часом велику увагу дослідників вимагає пошук шляхів зміцнення фінансової безпеки держави.

Питання фінансової та економічної безпеки досліджувало багато вітчизняних та іноземних науковців. Серед них варто назвати таких як – Кравчук Н.Я. [1], Барановський О.І. [3], Венцковський Д.Ю [5], Смоквіна Г.А.[2], тощо. Але не зважаючи на це, питання забезпечення фінансової та економічної безпеки та основні

шляхи їх вирішення потребує більш детального урегулювання, що і зумовлює його актуальність.

Відповідно до погляду Кравчук Н.Я.[1] виділено такі основні аспекти тлумачення поняття фінансова безпека держави, а саме:

- з позицій ресурсно-функціонального підходу фінансова безпека – це захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на усіх рівнях фінансових відносин та забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій і установ, регіонів, галузей, секторів економіки, держави фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і виконання існуючих зобов'язань;

- з точки зору статистики фінансова безпека – це такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової, інвестиційної, митно-тарифної і фондової систем, які характеризуються збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю попередити зовнішню фінансову експансію, забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи і економічне зростання;

- у контексті нормативно-правового регламентування фінансова безпека передбачає створення таких умов функціонування фінансової системи, при яких фактично виключена можливість спрямовувати фінансові потоки в незакріплені законодавчими нормативними актами сфери їх використання.

О. Барановський [3] вважав, що фінансова безпека – це важлива складова частина економічної безпеки держави, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери України, яка відображається через систему критеріїв і показників її стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів, ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин, стан фінансових потоків в економіці, що характеризується збалансованістю і наявністю апробованих механізмів регулювання і саморегулювання.

Загрози, що впливають на фінансову безпеку держави можна поділити на внутрішні і зовнішні. Внутрішні загрози включають загрози на мікро- і мезо-економічному рівні, а зовнішні - на макроекономічному.

До внутрішніх загроз відносять ризики, які знаходяться під контролем держави та на які вона має значний вплив. До цих загроз відносяться політичні, економічні, демографічні, соціально-культурні фактори, що впливають на стан фінансової безпеки. Зовнішні загрози - це загрози, на які держава не має прямого впливу, тому вона повинна враховувати їх вплив при здійсненні своєї політики. До таких ризиків відносяться зовнішньоекономічні чинники та глобальні політичні, економічні та екологічні процеси, що впливають на національну конкурентоспроможність та безпеку.

Значна увага сучасних дослідників приділена аналізу як внутрішніх так і зовнішніх загроз, які здійснюють вплив на фінансову безпеку України.

Вчений Г.А. Смоквіна [2] серед головних причин виникнення внутрішніх загроз фінансової безпеки України, виділяє:

- помилки, зловживання та інші відхилення в управлінні фінансової системи держави;

- скорочення використовуваної ресурсної основи у фінансово-кредитній сфері діяльності для виходу з економічної кризи та успішного проведення подальших реформ;

- розвал фінансово-кредитної системи і послаблення її стабілізуючих функцій у сфері виконання та формування бюджету;

- скорочення ролі внутрішніх соціально-економічних стимуляторів економічного зростання;

- зростання економічної злочинності, корупції тощо.

Г.А. Смоквін [2] також виділяє і зовнішні загрози фінансовій безпеці України, до яких відносить:

- інтернаціоналізація та глобалізація світового господарства;

- порушення національних пріоритетів України в області фінансів через просування іноземними партнерами вигідних їм економічних проектів і фінансових програм;

- формування іноземними партнерами такої структури зовнішньоекономічних зв'язків з Україною;

- нерозвиненість ринків капіталу та їх інфраструктури;

- нестабільність економіки.

В своїй праці В.І. Мунтіян [4], проблеми економічної безпеки України розглядає як провідну складову національної безпеки з урахуванням питань, пов'язаних із визначенням її чинників, поточного стану та напрямків забезпечення на усіх рівнях.

Автор аналізує етапи економічного реформування от початку до сьогодні, економічну кризу, дає пропозиції щодо структурного реформування господарської системи України на макро та мікрорівнях.

Слід звернути увагу також на дослідження Венцковського Д.Ю. [5], який виокремлює наступні загрози фінансовій безпеці держави, серед яких:

- посилення тиску на державні фінанси в умовах недостатнього економічного зростання;

- поглиблення макрофінансових диспропорцій;

- нагромадження боргової концентрації;

- розширення каналів і джерел трансферту криз; посилення негативного впливу прихованого безробіття.

Усі перераховані загрози дуже негативно впливають на стан захищеності економіки України і в сучасних умовах вимагають внесення серйозних корективів в організацію системи забезпечення фінансово – економічної безпеки України.

Аналізуючи проведені дослідження, найбільш пріоритетними заходами щодо зміцнення фінансової безпеки України повинні бути:

- розробка поетапної стратегії скорочення бюджетного дефіциту за рахунок нарощення власного доходного потенціалу;

- зменшення зовнішнього боргу України шляхом прямого зменшення чистих зовнішніх запозичень уряду та погашення довгострокових запозичень реального сектору економіки;

- забезпечення потреб економічного зростання країни шляхом розробки та впровадження виваженої грошово-кредитної політики, стабілізації рівня національної грошової одиниці, зниження рівня інфляції;

Отже, в інтересах реального соціально-економічного розвитку, Україні необхідно переглянути урядовий курс і провести реформи в бюджетній, борговій, валютній, грошово-кредитній, зовнішньоекономічній сферах.

По-перше: переглянути та удосконалити діючу нормативно - правову базу в галузі фінансово - економічної безпеки. На її основі розробити концепцію фінансової безпеки України, яка б враховувала специфіку кожного регіону, тим самим посилюючи економічну безпеку країни в цілому.

По-друге: своєчасно забезпечувати бездефіцитний Державний бюджет.

По-третє: Переглянути податкову політику, у сфері посилення платіжного контролю всіх суб'єктів господарської діяльності.

Уряд повинен зупинити глобальні відтоки капіталу, функціонування тіньового сектора та ліквідувати державний борг та дефіцит, вживши кардинальні заходи щодо стабілізації фінансової системи і зміцнення фінансової безпеки. Реалізація цих заходів, що охоплюють більшість складових фінансової безпеки, актуальних для України, підвищить рівень економіки за умови повної підтримки на законодавчому, виконавчому і владному рівнях.

Література

1. Кравчук Н.Я. Фінансова безпека: Навчально-методичний посібник / Н.Я. Кравчук, О.Я. Колісник, О.Ю. Мелих – Тернопіль: Вектор, 2010. – 277 с.
2. Смоквіна Г.А. Фінансова безпека як стратегічна складова економічної безпеки України / Г.А. Смоквіна // Економіка: реалії часу. - 2014.- №3(13). - С. 30-36.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О.І. Барановський. – Київський національний торговельно-економічний унт. – К. : КНТЕУ, 2004. – 760с.
4. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. – К. : КВІЦ, 1999. – 464 с.
5. Венцковський Д.Ю. Актуальні виклики фінансовій безпеці України / Д.Ю. Венцковський // Фінанси України. - 2014. - № 3. - С. 37-50.

УДК 658:65.012

Коба Олена Вікторівна,

кандидат технічних наук, доцент

Поносова Дарина Олександрівна,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Важливою умовою функціонування і розвитку сфери підприємництва країни є фінансово–економічна безпека підприємства. Функція безпеки є невід’ємною з огляду на забезпечення життєздатності кожного суб’єкта господарювання.

Економічна безпека підприємства змінюється під впливом внутрішнього та зовнішнього середовища. Організація надійної системи економічної безпеки підприємства забезпечує його стабільну роботу та сприяє зростанню економічного потенціалу. Основою економічної безпеки підприємства є обліково-аналітичне забезпечення, від стану якого залежить ефективність і стабільність функціонування підприємства.

Обліково-аналітичного забезпечення представляє собою інформацію про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства, на підставі якої здійснюється аналіз економічних явищ та процесів прийняття управлінських рішень. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства повинно бути спрямовано на своєчасне надання суб’єктам безпеки повної та об’єктивної інформації про поточний рівень економічної безпеки підприємства; оперативне інформування про зміни рівня основних показників його діяльності, відстеження зміни ділових взаємозв’язків зі споживачами, посередниками, постачальниками, конкурентами,